

Szerkesztőségi iroda
Sepsi-Szentgyörgyön
a ref. kollegium épületé-
ben, hová
a lap szellemi részét illető
kérdelmények küldendők.

Kiadó hivatal:
POLLÁK MÓR
könyvnyomdája és könyv-
kereskedése,
hová a hirdetések és
előfizetési pénzek
bérmentesen intézendők.

NEMERE.

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági lap.

A „Háromszéki háziipar-egylet” és a „sepsi-szentgyörgyi önkéntes tűzoltó-egylet” hivatalos közlönye.

Megjelenik ezen lap heten
kint kétszer:
csütörtökön és vasárnap.
ELŐFIZETÉSI FELTÉTEK
Helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 frt 50 kr.
Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
annak helyéért 6 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Nyilttér sora 15 kr.

Előfizetési felhívás

a
NEMERE
IX. évfolyamának II. felére

Előfizetési feltételek:

Julius - szeptember 1 frt 50 kr
Julius - december 3 frt — kr
Külföldre fél évre 4 frt — kr

Az előfizetési pénzek a „Nemere” kiadó-
hivatalának Pollák Mór könyvnyomdájába
Sepsi-Szentgyörgyre küldendők

Előfizetőinket szívesen kérjük előfizetéseiket
megújítani, miután felesleges példányokat nem nyo-
mattathatunk.

A „Nemere” kiadóhivatala

Br. Wenkheim Béla.

† 1876. július 7.

Br. Wenkheim miniszter, ő Felsége személye
közeli miniszter nincs többé; ezt a fájdalmas hírt
tudatta jul. 7-én a táviró a magyar fővárosból. Br.
Wenkheim halála nem sujt váratlan csapásként,
mert hiszen már napok óta el leheték készülvé a
szomorú végre s minden percben várhattuk, hogy
a halálangyal fagyos keze örökre befogja az agg
államférfi már hetek óta megtört fényű szeméit.
Már hetek óta küzdött a hajlott kora agg a leg-
gyötrőbb kinokkal s a tudomány férfiai már na-

T A R C A.

A dalékok
a Háromszéken 1853/4-ik évben lefolyt
„Várady”-ügyhöz.

Folytatás.

A felkelés után rendezendő székely tábortan
18—30 évesek általánosan az ifjak.

Gál Sándor terve a leendő népfelkelésre nézt:
1) a császári biztosokat, zsandárokat, rossz
szellemű egyéneket leölni;
2) a pénztárokat lefoglalni;
3) a megnyerhető katonaságot a mondottak-
ban működő guerilla csapatokba olvasztani, a nem
csatlakozó katonaságot lefegyverezni;

4) azután 24 ezer gyalog, 3 ezer lovas szé-
kely tábort állítani, 9 úteg ágyuval, mi végre a
hámorokat és öntődéket rögtön kézre kell venni
s tovább harcolni;

5) különösen a csikszeredai várat be kell
venni, ha másképp nem lehet, kutak stb. mérgező-
sével is.

Ez ugyan gonosz módnak tetszik, de ezt tenni
fel vagyunk jogosítva az első szabadságharcban,
az osztrák kormányknak ellenünk tanusított kegyet-
len és legembertlenebb tényei által.

Mak írja Váradnak 1853 jan. 23-ról a többek
között nevezetesen ezeket:

Külföldi dolgairól mig többet irhatnk,
minthogy sokaktól fog ön interpelláltatni, addig
is mondhat annyit ön bizvást, hogy Palmerston
hallgat, Napoleon is nem trombitálja ki terveit,
Kossuth is elnémult; majd megszólálnak helyet-
tök az ágyuk és akkor az álarok lárvái is hul-
lani kezdenek.*)

*) Mikor ezt Váradnál lejegyezték a sepsi-szentgyörgyi
tett. (Közel).

ppokkal ezelőtt lemondtak a reményről, hogy ki-
szabadítsák a halál karjai közül. Mind hiában: a
tudomány, a legfeláldozóbb ápolás, a barátok,
ismerősök és tisztelők nagy seregének aggódó
közérdekeltségén, mellyel a végzetes kór lefo-
lyását kísérték, végre is diadalmaskodott az enyé-
szet szelleme.

Azonban a mennyire nem váratlan br. Wenk-
heim halála: annyira lesújtó a veszteség, melyet
elhunyttával közéletünk, kormányköreink és pár-
tunk, a szabadelvűpárt szenved: s ha nem nevez-
hetjük is épen kipótolhatatlannak e veszteséget;
kétségtelen, hogy azt sokáig és érzékenyen meg-
fogják silynleni pártunk, kormány- és parlamenta-
rius köreink.

Br. Wenkheim Béla egyike a régi gárda leg-
kiválóbb alakjainak; abból a nemzedékből, mely
a legutolsó három évtiz folyamában hazai közle-
tünkben irányadó szerepet játszott. Kiváló sze-
mélyes kegyeltsége az uralkodó előtt, — kegyelt-
ség, a melyhez hasonlóval magyar államférfi a
legutóbbi időkben kevés dícselkedhetett; —
személyes összeköttetése és ismeretsége egyfelől
befolyásos udvari körökkel s másfelől közügyeink
terén szereplő minden nevesebb egyéniséggel, tar-
tozott légyen bármely párthoz; kifogástalan lova-
giassága, szertetre méltó személyes tulajdonai és
modora szenteltem jellemzősége, melyet még a
legelvakultabb párdtűh sem mert soha még gyanu-
sítani sem; benső baráti viszonya legújabb törté-
nelmünk legkiválóbb alakjaival: mindezek együtt-
véve olyan befolyást és szerepet biztosítottak
Wenkheimnak politikai és társadalmi terén közle-
tünkben, a milyen befolyás és magas jelentőségű
szerepet gyakorolt sokkal nagyobb tehetségek is
mint br. Wenkheim Béla volt, alig-alig tudnak ma-
guknak kivívni. S a mi sikereit biztosította az kü-
lönösen abban rejlett, hogy br. Wenkheim bámu-
latos tapintattal birt az ellentétek kiegyenlítésében,
az eltérő nézetek összeegyeztetésében; szóval a

Ismét: Szegény vagyok, semmim sincs, mert
pénzünket, mintegy 8 ezer p. frtot mit a kormányzó
ur nekünk indított volt, az áruló Lemmi elrabolta
s ezért vagyunk pénzihiányban; zo hónap óta va-
gyok így, még kabátom is elrongyolott. De azért
híven örözm Szent István koronáját; nem gyanítja
senki, de ha tudná mi van a zsebemben, elbámul-
tan kész volna rajtam segíteni pézskölcsonnel. De
tűrjünk mig eljön szenvedéseink vége, akkor du-
san kárpotolva lesz minden rövidségünk. stb.

Ismét: A Gál Sándor 40.000 betörő seregéről
írja, hogy nem lesz fegyvercsempészet, mint
Gál S. ezelőt tervezte volt, hasonló kezok fogják
azt behozni s a székelységnek kezébe adni, kár
is volna azoknak a székelyek kezébe ne jutni, kik
buzgalmukat oly jól kiüntették.

Váradi titkos szállásai.

Moldovából Csikba átjövén, megszállott Va-
csárcsiban, onnan tett titkos kirándulásokat, vagy
rendezett magánál találkoztak.

Azután átment Erdővidékre s megszállott Bi-
barcfalván a Szabó Áron házában. Ott huzamosabb
megállapodása volt és többfelé rándult ki iatéz-
kedni.

Majd Zalánba vonult az Apor Józsefné asz-
szonyság házához. De nem lehetett elég rejtetten,
s a háztáj is népes levén, másfelé kellett gondos-
kodni a kedvelt vendégről.

Szállásul eszközöltetett tehát a Benkő Ra-
faelné asszonyság háza, hol magát elég kényelmel-
sen is találhatta, jól is el volt rejtve elannyira,
hogy az akkori mindenható császári biztos Kovács
István kiküldött motozói nem akadhattak reá,
holott a szobában volt. Csakugyan nem tartván
bátorságnak tovább ott maradni Zoltánban, on-
nan is elvonult és befogatásig több helyen rövi-
den szállásoltatott. Az alatt egészsége is megvál-
tozott és a sok vesztelés miatt vízkórságba esett
befolyván ezca többféle aggodalmi is.

transactio embere volt. És e tekintetben valóban
kitűnő szolgálatokat tett mind az 1867-i kiegyezés
létrehozása körül, mint a Deák pártnak egyik leg-
hívebb tagja, mind később, mint az első kabinet
tagja egyfelől a korona és udvar, másfelől a ma-
gyar kormányférfiak és parlamentáris körök kö-
zött. Ő volt az összekötő kapocs igen sok orszá-
gos érdekű kérdés lebonyolításában az egyedül
hatékony közvetítő. Így történhetett aztán, hogy
mig 1867 óta államférfiaink egymásután járták le
magukat, úgy hogy a 12 év előtti első miniszte-
rium tagjai közül még csak az egy gr. Andrássy
van felszínen, rendíthetetlenül a korona becsülésé-
ben és a nemzet szeretetében; addig br. Wenk-
heim Béla mindvégig megtartotta helyzetét, mint
grata persona az udvar körében és döntő befolyá-
sát kormány- és parlamenti köreinkbe szennytelen
jellemzősége, mely midőn a mindennemű szé-
delégés egyidőben mindenkit magával ragadott; őt
a legtávolabb tartotta mindentől ami árnyat vethe-
tett volna rá! valamint lebilincselő szeretetremélő
modora, tökéletes gentlemansége, im ezek biztosí-
tották számára megingathatlan előnyös helyzetet
a korona és a képviselő-testület bizalmában.

A mi különben politikai szereplését illeti; az
legkevésbé sem volt: zajos, hanem inkább zajta-
lanságában jótékony a magyar politikai közélet
minden irányában. S így nagyon természetes, hogy
életében sem találnak magas hegycsucsként ki-
emelkedő részeket.

Br. Wenkheim született a királyhágotulí, ré-
szekben egyik legrégebb, leggazdagabb és legte-
kintélyesebb aristokrata családból 1811.febr. 16-án
A családban hagyományos jó szokáshoz képest, ki-
tűnő nevelésben részesült. 1848-ban Békésmegye
főispánja lön, mint a hol a család terjedelmes bir-
tokai is fekszenek. A szabadságharcra következőzet
szomorú korszak elteltével 1861-ben ismét elfo-
gadta a Békésmegyei főispánságot; de csakhamar
letette, nem akarván a centralizáló bécsi törekvé-
sek vak eszközeül felhasználtni magát. 1867-ben

Közégei.

Az említettek kivül Sepi-Szentgyörgyről
Oláhonba, Bukurestbe akkor gyakran fuvaroskodó
Császár Sámuel; ugyan Bukurest felő bíbarcfalvi
Bartalis Ferenc és Háromszéken, Csikban és Erd-
ővidéken futárkodó ifju, ilvefalvi Szász Lukács;
valamint egy inasa is. Mások is voltak kiket
azonban nem tudtam.

Comprommissiók.

Végre mégis csak be kellett következni a nagy
szaglászatkak és kutatásnak, még pedig csoport
zsandársággal, a mit előidézett egy igen gondolat-
lan tény. Váradi ugyanis kijárási alkalmával fe-
dezetül magával hordozgatott némely bíbarcfalvi
avatott és megbízott ifjakat. Ezekről a császári
biztos értesítést vett, és a kik az üldözés által
kézre is kerültek már 1853 nyárára. Ezek mint
tapasztalatlanok, a vallatásos Maros-Vásárhelyt
megijedve s igéretkekel elámitva, a kikeről vala-
mit tudtak, kiadogatták. Kettő közülök a fogdából
elszökött, s a havason lappangva, egy pár csik-
szentimrei ökröt elraboltak. A káros panaszára
a biztos hivatal őket felkerestette, kézre adta s
mint rablósökevények felakasztattak.

A társai erre még inkább megijedve, a mit
láttak és tudtak mindent kivallottak. És így azon
őszön igen sokat befogatott mindenfelől; télen át
pedig mások is és végre Váradi is kézre került
kézdiszintléleki jelentés nyomán. Hadi törvény-
szék szerveztetett Maros-Vásárhelyre s a foglyok
mind oda szállítottak. Elsorolhatom névszerint is a
kikre emlékszem.

Csikból: Fischer János, Tankó Albert szent-
simoni, Győrfi József csatószeji.

Háromszékről: Benkő Rafaelné asszonyság,
Apor József, Vas István, Kiss Mihály, Útő Dániel,
Veress Dániel, márkosfalvi Becő Miklós, Szász
Lukács.